

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

СРПСКО
ХЕМИЈСКО
ДРУШТВО

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ХЕМИЈЕ

Лесковац, 31. мај и 1. јун 2014. године

ТЕСТ ЗНАЊА ЗА VII РАЗРЕД

Шифра ученика

(три једноцифрена броја и три велика штампана слова)

--	--	--	--	--	--

Означите категорију у којој се такмичите уписујући X у одговарајући квадрат.

Тест и експериментална вежба

Тест и истраживачки рад

Пажљиво прочитајте упутство и текст сваког питања. Тест се попуњава хемијском оловком плаве или црне боје. Обавезно напишите комплетан поступак и решења рачунских задатака на за то предвиђена места у тесту. За израчунавања се може користити дигитрон. Употреба мобилног телефона није дозвољена. Такође, није дозвољено коришћење Периодног система елемената.

Релативне атомске масе: $A_r(\text{H})=1$; $A_r(\text{C})=12$; $A_r(\text{N})=14$; $A_r(\text{O})=16$; $A_r(\text{Na})=23$; $A_r(\text{Mg})=24$; $A_r(\text{Cl})=35,5$; $A_r(\text{Ca})=40$; $A_r(\text{Co})=59$

Авогадров број: $6 \cdot 10^{23}$

Време израде теста је 120 минута.

Желимо вам успех у раду!

Укупан број освојених поена: _____ (од укупно 70)

Комисија:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

1. У једном молу молекула елемента налази се $1,2 \cdot 10^{24}$ електрона. Који је то елемент?
Напишите формулу молекула елемента.

Простор за рад:

Одговор: _____

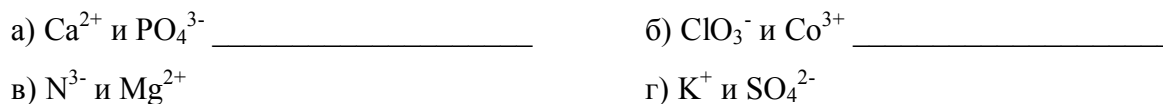
2. Маса калаја у $5,6538 \text{ g SnCl}_4$ износи $2,5755 \text{ g}$. Ако је атомска маса хлора $35,453$ ц, одредите релативну атомску масу калаја на основу наведених података.

Простор за рад:

Одговор: _____

(Резултат прикажите с једном децималом)

3. Напишите формуле једињења која садрже следеће парове јона:

4. Наведени су **неки** подаци о структури атома елемената обележених словима **X** и **Y**.

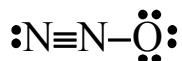
Елемент X	Елемент Y
<ul style="list-style-type: none"> У језгру атома елемента X има један протон више у односу на атом ксенона, Хе, чији је атомски број $Z=54$. X^+ јон има исти распоред електрона по нивоима као што је у атому Хе, тј. 18 електрона на претпоследњем нивоу и 8 електрона на последњем нивоу. 	<ul style="list-style-type: none"> У језгру атому елемента ^{80}Y има 45 неутрона.

На основу наведених података напишите у којим групама и периодама Периодног система елемената се налазе ова два елемента.

Елемент **X** се налази у _____ групи и _____ периоди.

Елемент **Y** се налази у _____ групи и _____ периоди.

5. Елементи азот и кисеоник се налазе у 2. периоди Периодног система елемената. Колико укупно електрона има молекулу чија је структурна формула приказана?

Одговор: _____ електрона

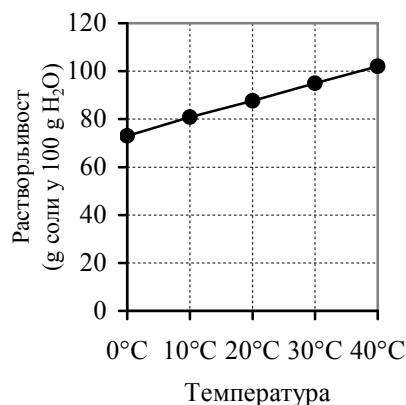
6. Допуните реченице одговарајућим речима.

Атоми, међусобно повезани ковалентним везама, могу да формирају кристалну структуру као, на пример, у дијаманту. Раскидање тих јаких ковалентних веза захтева велику количину енергије, због чега такве супстанце имају _____ температуру топљења. Такве супстанце не проводе електричну струју јер немају покретне наелектрисане честице. Изузетак је _____ који има слојеве ковалентно повезаних атома угљеника са покретним _____ између слојева, тако да електрична струја може тећи између слојева.

7. Колики је атомски број елемента Е, ако у молекулу његовог једињења H_2E има укупно 54 протона?

Одговор: _____

8. Растворљивост натријум-нитрата на различитим температурама је приказана на слици.

Маја је растворила 80 g натријум-нитрата у 100 g воде на 40°C. Раствор је оставила да се охлади. На којој ће температури раствор постати засићен?

Одговор: _____

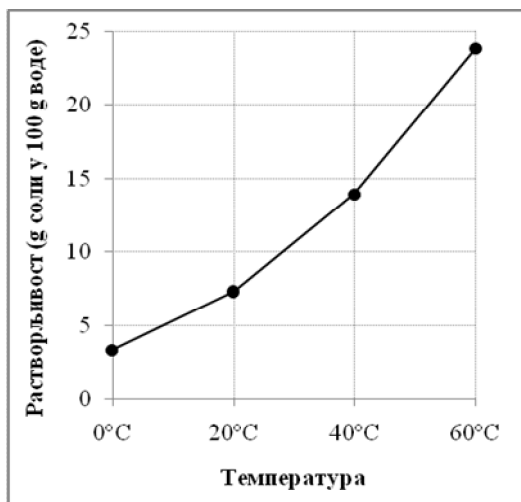
9. Растворљивост Na_2CO_3 на 20°C је 21,5 g. Израчунајте процентни састав засићеног раствора Na_2CO_3 на 20°C.

Простор за рад:

Одговор: _____

(Резултат прикажите с једном децималом)

10. Растворљивост калијум-хлората, KClO_3 , на различитим температурама је приказана на слици.

Милош је у епрувети растворио 10 g KClO_3 у 50 g воде на 60°C . Пажљиво је охладио раствор до температуре 20°C . Смеша у епрувети је и даље била хомогена.

Заокружите слово испред исказа који одговара опису резултата огледа.

- а) Добијени раствор на 20°C је незасићен.
б) Добијени раствор на 20°C је засићен.
в) Добијени раствор на 20°C је презасићен.
г) Добијени раствор ће бити незасићен на температури нижој од 20°C .
11. Љубица је у лабораторији направила 13,15% раствор тако што је растворила 47,6 g кристалохидрата $\text{CoCl}_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ у води. Колика је маса воде у којој је она растворила $\text{CoCl}_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$?

Простор за рад:

Одговор: _____
(Резултат прикажите с једном децималом)

12. Заокружите слово испред тачног одговора.

Марина је растварала натријум-хлорид у води све док на дну чаше нису остали нерастворени кристали. Смешу из чаше је процедила у другу чисту чашу и оставила неко време. Кроз неколико недеља појавили су се кристали на дну чаше.

Раствор над кристалима је:

- а) разблажен   б) незасићен   в) засићен   г) презасићен

13. Колико се грама калцијума налази у узорку чисте супстанце $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$, ако је маса азота у том узорку 20 g?

Простор за рад:

Одговор: _____
(Резултат прикажите с једном децималом)

14. Заокружите ДА ако је тврђење тачно, или НЕ ако није тачно.

а) Када се отвори боца са газираним пићем издвајају се мехурићи гаса услед хемијске реакције.

ДА – НЕ

б) Када се гвожђе спусти у хлороводоничну киселину издвајају се мехурићи гаса услед хемијске реакције.

ДА – НЕ

в) Када се помешају безбојни раствори натријум-хлорида и сребро-нитрата издваја се бео талог услед хемијске реакције.

ДА – НЕ

г) Када се помешају глина и вода после неког времена издваја се талог услед хемијске реакције.

ДА – НЕ

15. Када се трака магнезијума унесе у пламен она интензивно сагорева, тј. реагује са кисеоником и при томе настаје магнезијум-оксид. Колико је молекула кисеоника потребно да би 6 g магнезијума наградило магнезијум-оксид?

Простор за рад:

Одговор: _____
(Резултат прикажите с једном децималом)

16. Заокружите ДА ако је тврђење тачно, или НЕ ако није тачно.

а) Укупна маса супстанци у реакционом суду пре и после хемијске реакције у којој је један од производа гас, остаје непромењена и када је суд отворен.

ДА – НЕ

б) Укупна маса супстанци у реакционом суду пре и после хемијске реакције у којој ниједан од производа није гас, остаје непромењена и када је суд отворен.

ДА – НЕ

в) Укупан број молекула пре и после сваке хемијске реакције остаје непромењен.

ДА – НЕ

г) Укупан број атома пре и после сваке хемијске реакције остаје непромењен.

ДА – НЕ

17. У реакцији тровалентног метала са 9,6 g кисеоника настаје 20,4 g оксида. Колика је релативна атомска маса овог метала?

Простор за рад:

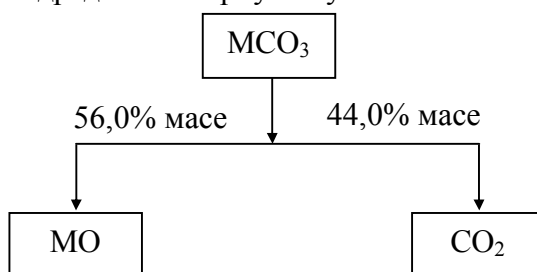
Одговор: _____
(Резултат прикажите као цео број)

18. Колико молекула хлороводоника настаје у реакцији између 100 g водоника и 100 g хлора?

Простор за рад:

Одговор: _____ молекула
(Резултат прикажите с једном децималом)

19. Супстанца MCO_3 се током загревања разлаже на два оксида. На основу података приказаних помоћу шеме одредите моларну масу метала обележеног словом М.

Простор за рад:

Одговор: _____
(Резултат прикажите као цео број)

20. Оља је код куће извела следећи оглед. У мању флашу сипала је 300 g сирћета (9% раствор сирћетне киселине, CH_3COOH). У дечији гумени балон сипала је соду бикарбону (натријум-хидрогенкарбонат, $NaHCO_3$). Навукла је пажљиво балон на отвор флашице, а онда истресла садржај из балона у флашицу. Сирћетна киселина је потпуно изреаговала, а балон се надувао. Хемијска једначина гласи:

Колико грама гаса је настало у овој реакцији?

Простор за рад:

Одговор: _____
(Резултат прикажите с једном децималом)